

Täysistunto

Torstai 22.10.2015 klo 16.02—20.19

8. Lakialoite laiksi rikoslain 20 luvun 1 ja 2 §:n muuttamisesta

Lakialoite LA 6/2015 vp Timo Heinonen kok

Lähetekeskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Lähetekeskustelua varten esitellään päiväjärjestyksen 8. asia. Puhemiesneuvosto ehdottaa, että asia lähetetään lakivaliokuntaan.

Keskustelu

19.34 **Timo Heinonen kok** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa puhemies! "Kolmelle vuosi ehdollista Tapanilan joukkoraiskauksesta." "Miehelle ehdollista 14-vuotiaan tytön raiskauksesta." "Väkivaltaisesta raiskauksesta tuomittu vuoden ehdollinen pysyi hovioikeudessa." "Raiskasi ja löi naista, tuomio 6 kuukautta ehdollista."

Tässä muutamia otsikoita maassamme langetetuista raiskaustuomioista. Aiheellisesti on kysytty, ovatko nämä yleisen oikeustajun mukaisia. Voi myös hyvin kysyä, suojataanko meillä jopa tavaraa enemmän kuin ihmistä. Näin kävi, kun vertaa Ajankohtaisen Kakkosen keväällä esille nostamaa raiskaustapausta ja Hämeessä tapahtunutta olutvarkautta. Raiskaajaa rangaistiin ehdollisella rangaistuksella, koska miehellä oli vakituinen työpaikka ja hän oli ensikertalainen. Vastaavan rangaistuksen sai olutta riihimäkeläisestä liikkeestä vienyt nainen. Voisi hyvin kysyä oikeuslaitokselta: miten meni niin kuin omasta mielestä?

Seksuaalirikosten rangaistuksia on toki viime aikoina kiristetty. Alkuvuonna säädimme lain, minkä mukaan alaikäiseen kohdistunut raiskaus määritellään aina törkeäksi raiskaukseksi. Vähimmäisrangaistus nousi näin kahteen vuoteen vankeutta maksimin pysyessä 10 vuodessa. Samalla rikoslakiin tuli pykälä seksuaalisesta häirinnästä ja kaikki aikuisiinkin kohdistuvat seksuaalirikokset siirrettiin virallisen syytteen alaisiksi.

Lupasin jokin aika sitten, että teen eduskunnan syyskauden alussa muutosesityksen rikoslakiin koskien raiskauksia. Liian usein julkisuuteen tulee uutisia tuomioista, missä raiskauksesta on tuomittu vain lyhyt ehdollinen tuomio. Kesällä esimerkiksi uutisoitiin tuo tapaus, missä syyttäjä syytti yhtä 18-vuotiasta miestä ja neljää alle 18-vuotiasta poikaa törkeästä raiskauksesta. Osa tekijöistä vapautettiin kokonaan ja rikokseen tuomituista yksi sai yhden vuoden ja neljän kuukauden vankeustuomion ja kaksi muuta yhden vuoden vankeustuomion. Kaikki vankeusrangaistukset olivat ehdollisia. Asian käsittely on tällä hetkellä ymmärtääkseni kesken.

Heinäkuussa uutisoitiin, että Itä-Suomen hovioikeus alensi kahden miehen tuomioita, jotka Etelä-Savon käräjäoikeus oli langettanut 15-vuotiaan tytön raiskauksesta. Hovioikeus perusteli julkisuudessa olleiden tietojen mukaan päätöstä niin sanotulla yleisellä rangaistuskäytännöllä. Toisen miehen tuomion alentamisperusteena hovissa pidettiin sitä, että

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2015 vp

mies oli aiemmin jo tuomittu kahdeksi vuodeksi vankilaan muun muassa ryöstöstä. Raiskaus siis meni siinä sivussa. Miehet olivat antaneet raiskauksen uhriksi joutuneelle tytölle rauhoittavia lääkkeitä, minkä jälkeen hänet oli raiskattu.

Satakunnan Kansa käsitteli raiskaustuomioita pääkirjoituksessaan heittäen pallon meillem poliitikoille: "Kansalaiskeskustelun vauhdittamana poliitikkojen pitäisi nyt herätä pohtimaan, onko nykyinen rangaistuskäytäntö linjassa sen kanssa, mitä nykyisin tiedämme raiskausten ja muiden seksuaalirikosten seurauksista ja niiden uhrien kärsimyksistä. Onko esimerkiksi raiskauksen kesto uhrin näkökulmasta millään tavalla merkittävä tekijä teon vakavuutta arvioitaessa?" Minusta ei, ja minusta raiskauksesta tulisikin aina tuomita ehdoton vankeusrangaistus.

Siksi tänään käsittelemmekin eduskunnan täysistunnossa jättämäni lakialoitetta liittyen rikoslain 20 luvun 1 §:n muuttamiseksi kuulumaan niin, että "joka pakottaa toisen sukupuoliyhteyteen käyttämällä henkilön kohdistuvaa väkivaltaa tai uhkaamalla käyttää sellaista väkivaltaa, on tuomittava raiskauksesta ehdottomaan vankeuteen vähintään kahdeksi vuodeksi."

Samalla esitän tässä lakialoitteessani törkeän raiskauksen kriteeristöstä niin sanotun lisävaatimuksen poistamista, että raiskaus on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä. Minusta riittää määrittämään raiskauksen törkeäksi, jos muun muassa aiheuttaa toiselle vaikean ruumiinvamman, hengenvaarallisen tilan tai kohteena on 18:aa vuotta nuorempi lapsi, rikoksen tekevät useat henkilöt ja niin edelleen. Sen jälkeen ei minusta enää tarvitse käyttää minkäänlaista harkintaa teon törkeydestä.

Arvoisa puhemies! Nykylakiin siis kaksi muutosta. Nykyisin raiskauksesta voidaan tuomita lain mukaan vankeuteen vähintään yhdeksi ja enintään kuudeksi vuodeksi. Tämä 1 § muuttuisi muotoon "ehdottomaan vankeuteen vähintään kahdeksi vuodeksi". Ja sitten toinen muutos: törkeän raiskauksen luettelossa on viisi kohtaa ja sen jälkeen toteamus "raiskaus on myös kokonaisuutena arvostellen törkeä". Tästä vaateesta luovutaan, eli niin kuin edellä kuvasin, riittää se, että näistä viidestä kohdasta jokin täyttyy.

Arvoisa puhemies! Toivon, että eduskunta ottaa tämän lakialoitteeni käsittelyyn, ja sen käsittely sopisi hyvin vaikkapa käsittelyssä olevan kansalaisaloitteen yhteydessä.

19.40 Teuvo Hakkarainen ps: Arvoisa herra puhemies! Haluan kiittää edustaja Heinosta tästä lakialoitteesta. Kuten aloitteessa todetaan, raiskauksesta ja väkivalloin tehdystä raiskauksesta voi rikoksentehtyjä selvitä ehdollisella vankeudella. Raiskaustuomioiden rangaistuksia kiristettiin viime vaalikaudella. Silti raiskauksiin sovelletaan usein lievempiä rangaistusmuotoja, kuten ehdollista vankeutta. Ehdollinen vankeus on kuin päänsilitys suhteessa tekoon, joka voi traumatisoida uhrin loppuiäkseen. Ehdollinen vankeus on pelkkää päänsilitystä myös suhteessa muihin rikoksiin, ja ennen kaikkea se, että raiskaajat saavat ehdollisia tuomioita, sotii rankasti kansan oikeustajua vastaan. He pääsevät kuin koirat veräjältä ja ovat saman tien vapaita raiskaamaan uudestaan.

Minulla on henkilökohtainen esimerkki. Sain kirkkoviinin juomisesta ehdollisen vankeusrangaistuksen. Käytännön elämälle sillä ei ollut mitään merkitystä. Jatkoin töitä niin kuin ennenkin, ja tämänkokoinen lappu siitä tuli minun käteeni. Sen minä kärsin kyllä hyvin helposti. Sakkorangaistus, suuri sellainen, olisi ollut paljon kovempi.

Arvoisa puhemies! Surulliselta tuntuu se, miten Ruotsin tiestä on tulossa meidänkin tiemme. Vaikka varoittava esimerkki on naapurissa, meillä ollaan toistamassa ne peruuttamattomat virheet, joita Ruotsin maahanmuuttopolitiikassa on tehty. Sen seurauksena Ruot-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2015 vp

sin raikaustilastot ovat pöyristyttävää luettavaa. Ruotsissa raikataan eniten Euroopassa ja toiseksi eniten maailmassa — vain Etelä-Afrikka on edellä. Raikausten määrä on ollut hurjassa nousussa etenkin viimeisen kymmenen vuoden aikana. Tätä voi yrittää selittää ilmoituskynnyksen madaltumisella, mutta totuus kuitenkin on, että syynä on holtiton maahanmuutto varsinkin tietyistä maista, joissa naisen arvo on olematon. Se on heidän kulttuurissaan ja perimässään, eikä sitä kotouttamisella miksiäkään muuteta. Ruotsissa raikataan reilusti yli 6 000 kertaa vuodessa. Se tarkoittaa noin 18 kertaa päivässä. Jos tämä suhteutetaan Suomen väkilukuun, se tarkoittaisi kymmentä raikausrikosta päivässä, ja tällaisia hirmulukuja kohti ollaan menossa Suomessakin.

Arvoisa puhemies! Kannatan edustaja Heinosen lakialoitetta. Varsinkin nyt, kun tänne on tulossa tuhansia nuoria miehiä eri kulttuureista, rangaistusten on oltava sen mukaisia, että niillä on edes joku pelotusvaikutus.

19.44 Mikko Kärnä kesk: Arvoisa puhemies! Minäkin haluaisin kiittää edustaja Heinosta erinomaisen tärkeästä ja ajankohtaisesta lakialoitteesta.

Olemme viime aikoina saaneet lukea — ja varmasti useat edustajat ovat saaneet kansalaispalautetta kansalaisilta — siitä, että nyt esimerkiksi eri hovioikeuksien ratkaisukäytännöt eivät vastaa kansan syvien rivien oikeustajua, eivätkä ne vastaa kyllä omaakaan oikeustajuani. Mielestäni tämän lakialoitteen käsittelyn yhteydessä eduskunnalla on mahdollisuus näyttää se poliittinen tahtotila, että raikaus on erityisen julma ja nöyryyttävä rikos ihmisyyttä vastaan ja että me emme hyväksy tällaista toimintaa missään muodossa, siitä rangaistaan aina ehdottomalla tuomiolla, ja tällainen toiminta on barbaarista.

Kannatan täydestä sydämestäni tätä lakialoitetta.

19.45 Tytti Tuppurainen sd: Arvoisa puhemies! Tunnustan itsekkin tarpeen kiristää Suomen rikoslainsäädäntöä tältä osin ankarampaan suuntaan.

Näin on, että lainsäädäntö kuvaa tietyllä tapaa yhteiskunnan moraalikäsitteitä, ja tässä on tapahtunut muutosta: seksuaalirikosten yleinen tuomittavuus on lisääntynyt kansalaisten keskuudessa, ja meillä lainsäätäjillä on velvollisuus vastata tähän kansalaistenkin moraalijärjestyksen muutokseen. Raikausrikosten tuomittavuutta on siten lainsäädännöllisesti kasvatettava.

Kannatan tätä edustaja Heinosen tekemää lakialoitetta siitä, että raikauksista annettava tuomio olisi aina ehdotonta vankeutta.

19.46 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Lakimuutos on ehdottomasti tarpeen. Toivon, että tämä muuttaisi myös tuomioistuimien rangaistusten tuomitsemista, siten että käytettäisiin myös muuta kuin rangaistuksen ensimmäistä kolmannesta. Ainakin tämä muuttaa alinta rangaistusta, eli se nousisi sinne ehdottomaan tuomioon. Kiitos tästä aloitteesta.

19.46 Sami Savio ps: Arvoisa puhemies! Kuten edelliset puhujat myös minä haluan ilmaista tukeni tälle edustaja Heinosen lakialoitteelle, joka on linjassa muun muassa tänään aiemmin lähetekeskustelussa käsitellyn esitutkintalain muutoksen kanssa. Myös sen tarkoituksenaan oli parantaa rikoksen uhrin asemaa. Kuten täällä tänään on aiemmissa puheenvuoroissa todettu, eivät kansan syvien rivien tunnot mielestäni vastaa raikauksista ja törkeistä raikauksista nykyään monesti annettuja ehdollisia tuomioita. Tässä on kyseessä

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2015 vp

myös moraalisesti erittäin merkittävä kannanotto koskien naisten asemaa ja fyysistä koskemattomuutta ja sen tärkeyttä. Kiitän edustaja Heinosta tästä merkittävästä lakialoitteesta.

19.47 Antero Laukkanen kd: Arvoisa puheenjohtaja! Minä myös yhdyin tähän ja kiitän edustaja Heinosta tästä aloitteesta. Jos tehdyt oikeuden päätökset poikkeavat merkittävästi siitä yleisestä oikeustajusta, joka kansan kesellä on, niin sillä on aina oikeuteen ja sen oikeudellisuuden käsitykseen heikentävä vaikutus. Sen takia, kun tällainen tilanne meillä nyt näissä raikauskysymyksissä on hyvinkin selvä ja ilmeinen, niin tässä on eduskunnalla uuden lainsäädännön ja arvioinnin paikka.

19.48 Satu Taavitsainen sd: Arvoisa puhemies! Hyvät edustajakollegat! Kannatan Timo Heinosen tekemää lakialoitetta ja kiitän häntä siitä, että hän haluaa puolustaa naisia sekä muuttaa tämän epäkohdan Suomen laissa. On selvästikin käynyt kansalaiskeskustelussa ilmi, että tämä nykyinen oikeuskäytäntö ei vastaa kansalaisten oikeustajua.

Myöskin Itä-Suomen yliopiston rikos- ja prosessioikeuden professori Matti Tolvanen on sanonut, että väkivalta- ja seksuaalirikoksista pitäisi määrätä nykykäytäntöä kovemmat tuomiot, ja hän erikseen mainitsi törkeät pahoinpitelyt, raiskaukset, törkeät raiskaukset ja törkeät lapsen seksuaaliset hyväksikäytöt rikoksina, joista pitäisi aina saada ehdoton tuomio.

19.49 Timo Heinonen kok: Arvoisa puhemies! Haluan kiittää edustajakollegoja tästä lähetekeskustelusta, joka lakialoitteeni ympärillä on käyty. Olisin toivonut, että enempikin täällä salissa olisi väkeä ollut, mutta hyvä, että näin paljon eri puolueista esitys on saanut tukea. Haluan alleviivata, että minulla ei tässä ole ollut innoittajana millään tavalla runsas pakolaistilanne tai muu. Minulle on aivan sama, kuka raiskaaja on, hänelle kuuluu ehdoton tuomio kaikissa tilanteissa.

Tiedän myös sen, että näyttöongelmat ovat ne, mitkä nousevat usein esille, ja myös tästä lakialoitteesta olen saanut muutamia kriittisiä arvioita, siitä että on näyttöongelmia ja syyttömiä tuomittaisiin, mutta minun mielestäni sekään ei ole peruste sille, että emme tiukentaisi vaadetta, vaan toisaalta näytön saaminen aikaan on tarpeellista ja vaadittavaa niin, että oikeus voi tuomion tehdä. Toisaalta, sitä varten meillä on kolmiportainen malli, missä tuomiot käydään läpi sitten käräjäoikeuden jälkeen hovissa ja niin pois päin.

Haluan myös alleviivata sitä, että en kuulu niihinkään, jotka uskovat, että vankila parantaa, mutta tämän lakialoitteen kohdalla pidän tärkeimpänä sitä, että tuomiot olisivat jonkinlaisessa suhteessa siihen teon vakavuuteen, ja sen takia raiskauksesta kuuluu aina ehdoton vankilatuomio.

Arvoisa puhemies! Meillä Suomessa kriminaalipolitiikkaa ohjaa tänä päivänä kyllä aivan liian paljon raha. Avolaitoksissa on sellaisia vankeja, jotka eivät sinne kuulu, ja niin pois päin. Minun mielestäni tässä yleisesti on paljon tehtävää.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja edustaja Heinosen jälkeen vielä edustaja Kulmala.

19.51 Kari Kulmala ps: Arvoisa puhemies! Tässä edustaja Taavitsainen kiitteli naisten puolesta tätä aloitetta, ja minä haluan kiittää tätä myös miesten puolesta. Vaikka miesten raiskaaminen onkin vähän kielletty puheenaihe ja jopa tabu ja siitä ei yleensä kään puhuta

Pöytäkirjan asiakohta PTK 55/2015 vp

katukeskusteluissa, miehiä raiskataan yllättävän paljon, muuallakin kuin vankiloissa, että haluan kiittää tästä aloitteesta myös miesten puolesta.

Keskustelu päättyi.

Asia lähetettiin lakivaliokuntaan.